III

(Valmistavat säädökset)

TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN

LAUSUNTO NRO 1/2016

(annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 325 artiklan nojalla)

ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 muuttamisesta Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) valvontakomitean sihteeristön osalta

(2016/C 150/01)

EUROOPAN UNIONIN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 325 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon komission 4. maaliskuuta 2016 esittämän ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 muuttamisesta Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) valvontakomitean sihteeristön osalta ([1]),

ottaa huomioon edellä mainittua ehdotusta koskevan Euroopan parlamentin lausuntopyynnön, jonka tilintarkastustuomioistuin vastaanotti 4. huhtikuuta 2016,

ottaa huomioon edellä mainittua ehdotusta koskevan neuvoston lausuntopyynnön, jonka tilintarkastustuomioistuin vastaanotti 15. maaliskuuta 2016,

ON ANTANUT SEURAAVAN LAUSUNNON:

Johdanto

1. Euroopan petostentorjuntavirasto (OLAF) on komission pääosasto, mutta se vastaa tutkimustoiminnastaan riippumattomasti. Virasto perustettiin vuonna 1999 ja sen suorittamiin tutkimuksiin sovellettavia säännöksiä (jäljempänä ”OLAF-asetus”) tarkistettiin vuonna 2013 ([2]).

2. OLAFin organisaatiorakenteeseen sisältyy valvontakomitea, jonka tehtävänä on ”valvoa säännöllisesti viraston tutkimustehtävän toteutumista, jotta voidaan vahvistaa viraston riippumattomuutta sille uskottujen toimivaltuuksien asianmukaisessa käytössä” ([3]). Komitean on erityisesti seurattava prosessuaalisten takeiden soveltamista ja OLAFin tutkimusten kestoa.

3. Valvontakomitean muodostavat viisi riippumatonta jäsentä, joilla on kokemusta viraston toimialaan liittyvästä johtavasta oikeudellisesta, tutkimuksiin liittyvästä tai vastaavasta tehtävästä. Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio nimittävät komitean jäsenet yhteisellä sopimuksella.

4. OLAF-asetuksen 15 artiklan 8 kohdan mukaisesti valvontakomitean sihteeristötehtävistä huolehtii OLAF tiiviissä yhteistyössä valvontakomitean kanssa. OLAF-asetuksen 18 artiklan mukaan valvontakomitean ja sen sihteeristön talousarviomäärärahat sisältyvät viraston budjettikohtaan, ja valvontakomitean ja sen sihteeristön henkilöstötaulukko sisältyy viraston henkilöstötaulukkoon.

([1]) COM(2016) 113 final, 4. maaliskuuta 2016.
([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 883/2013, annettu 11 päivänä syyskuuta 2013, Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1073/1999 sekä neuvoston asetuksen (Euratom) N:o 1074/1999 kumoamisesta (EUVL L 248, 18.9.2013, s. 1).
([3]) Ks. OLAF-asetuksen 15 artiklan 1 kohta.

5. Sihteeristö toimii valvontakomitean yhteydessä, mutta sen henkilöstö kuuluu hallinnollisesti OLAFin pääjohtajan alaisuuteen. Pääjohtajalla on nimittävän viranomaisen valtuudet; hän päättää esimerkiksi sihteeristön henkilöstön ylennyksistä ja siirroista. Valvontakomitean mukaan kyseinen tilanne on aiheuttanut eturistiriitoja, ja lisäksi sihteeristön henkilöstö on saanut keskenään ristiriitaisia ohjeita, esimerkiksi valvontakomitean lausunnon nro 2/2012 julkistamisen tapauksessa ([4]).

6. Ehdotetun asetuksen nojalla valvontakomitean sihteeristötehtävistä huolehtii komissio, ei enää OLAF. Valvontakomitean sihteeristön talousarviomäärärahat siirretään OLAFin budjettikohdasta ja henkilöstötaulukosta komission budjettikohtaan ja henkilöstötaulukkoon. Lisäksi ehdotuksen mukaan OLAFin tietosuojavastaavan toimivaltaan kuuluu edelleen valvoa sihteeristön suorittamaa tietojenkäsittelyä, ja sihteeristön henkilöstöön sovelletaan edelleen samoja luottamuksellisuutta koskevia sääntöjä kuin ennenkin.

Huomautukset

7. Tilintarkastustuomioistuin muistuttaa suositelleensa jo vuonna 2011 OLAF-asetuksen viimeisimmän tarkistuksen yhteydessä, että asetukseen sisällytetään säännös, jonka mukaan valvontakomitean sihteeristön on noudatettava yksinomaan komitean ohjeita ja toimittava riippumattomasti OLAFista, eikä OLAFin pääjohtaja voi vastata sihteeristön nimittämisestä eikä sihteeristö voi toimia pääjohtajan alaisuudessa ([5]).

8. Tätä taustaa vasten tilintarkastustuomioistuin pitää tervetulleena ehdotusta, jonka mukaan valvontakomitean sihteeristötehtävistä ei enää huolehdi OLAF. Uusia 15 artiklan 8 kohdan viimeistä lausetta korvaavia säännöksiä ([6]) voitaisiin kuitenkin täydentää täsmentämällä, että sihteeristön on toimittava riippumattomasti sekä OLAFista että komissiosta ja että sihteeristö toimii valvontakomitean alaisuudessa. Tilintarkastustuomioistuin ehdottaa näin ollen sanamuodon muuttamista seuraavasti:

> ”Sen sihteeristötehtävistä huolehtii komissio virastosta riippumatta ja tiiviissä yhteistyössä valvontakomitean kanssa. Komission on pidätyttävä puuttumasta valvontakomitean tehtäviin. Komissio nimittää valvontakomitean sihteerin saatuaan valvontakomitean myönteisen lausunnon. Sihteeri toimii valvontakomitean ohjeiden mukaan ja komissiosta riippumatta.” (lisättävä teksti on alleviivattu)

9. Tilintarkastustuomioistuin panee merkille, että vuonna 2017 toteutettava OLAF-asetuksen yleisarviointi tarjoaa mahdollisuuden tutkia ja tarvittaessa uudistaa OLAFin hallintoa, muun muassa viraston valvontajärjestelyjä ([7]). Viimeaikaisen kehityskulun perusteella ([8]) olisi kuitenkin suotavaa, että menettelyä OLAFin pääjohtajan tai OLAFin muun henkilöstön jäsenen koskemattomuuden poistamiseksi kansallisen oikeusviranomaisen pyynnöstä selvennettäisiin jo aiemmin kuin vasta yleisarvioinnin yhteydessä ([9]). Kun kansallinen oikeusviranomainen esittää kyseisen pyynnön, OLAFin riippumattomuus saattaa tarvita lisäsuojaa. Tilintarkastustuomioistuin suosittaa siksi, että OLAF-asetuksen 17 artiklaa täydennetään säännöksellä, jonka mukaan komission on ilmoitettava valvontakomitealle kaikista tällaisista pyynnöistä viipymättä ja kuultava komiteaa ennen päätöksen tekemistä ([10]).

Tilintarkastustuomioistuimen IV jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Milan Martin CVIKLin johdolla hyväksynyt tämän lausunnon Luxemburgissa 5. huhtikuuta 2016 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

presidentti

([4]) Ks. OLAFin valvontakomitean toimintakertomus vuodelta 2014, kohta 56.

([5]) Ks. lausunto nro 6/2011 (EUVL C 254, 30.8.2011, s. 1), kohta 44.

([6]) Ks. ehdotuksen 1 artiklan 2 kohta.

([7]) OLAF-asetuksen 19 artiklan mukaan komissio antaa viimeistään 2 päivänä lokakuuta 2017 Euroopan parlamentille ja neuvostolle arviointikertomuksen tämän asetuksen soveltamisesta. Kertomukseen liitetään valvontakomitean lausunto ja siinä todetaan, onko tätä asetusta tarpeen muuttaa.

([8]) Komissio on maaliskuussa 2016 poistanut OLAFin pääjohtajan lainkäytöllisen koskemattomuuden erään jäsenvaltion oikeusviranomaisten pyynnöstä.

([9]) Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista tehdyn pöytäkirjan 11 a artiklan mukaan henkilöstön jäsenillä on ”lainkäytöllinen koskemattomuus heidän virallisessa ominaisuudessaan suorittamiensa toimien osalta, mukaan lukien heidän suulliset lausumansa sekä kirjalliset esityksensä […]. Tämä koskemattomuus jatkuu heidän tehtäviensä päättymisen jälkeenkin.”

([10]) Vastaavasti OLAF-asetuksen 17 artiklan 9 kohdassa jo säädetään, että komission on kuultava komiteaa ennen kuin se toteuttaa pääjohtajaan kohdistuvia kurinpitotoimia.